

MOTIVAREA PACIENȚILOR PENTRU UN TRATAMENT STOMATOLOGIC

Dumitru Zabolotnîi

Catedra Stomatologie Terapeutică FECMF, USMF „Nicolae Testemițanu”

Summary

Motivation of patients for dental treatment

Painless treatment of dental diseases can be achieved by various methods of analgesia. Evidence that the physician has various techniques of pain control makes the patient to become more cooperative, relaxed and confident. The choice of method of analgesia should be made depending on the type and duration of dental treatment by minimizing the side effects and discomfort.

Rezumat

Tratamentul indolor al afecțiunilor dentare poate fi obținut prin diverse metode de analgezie. Dovada că medicul posedă diverse tehnici de control a durerii face ca pacientul să devină mai cooperant, relaxat și sigur pe sine. Alegerea metodei de analgezie trebuie făcută în dependență de tipul și durata tratamentului stomatologic prin reducerea la maximum a efectelor secundare și a discomfortului.

Actualitatea

Caria dentară și complicațiile acestea ocupă un loc de frunte în morbiditatea stomatologică, iar evoluția ignorată și evitarea adresării la medic sunt datorate în mare măsură și de statutul psiho-emoțional al pacienților. Anxietatea și iatrofobia sunt cauzate de lipsa unei motivații corespunzătoare pentru recurgerea la un tratament stomatologic. Adesea pacienții se adresează doar pentru intervenții de urgență, care nu mai pot fi amânate, adresările cu caracter profilactic practic lipsesc din agenda medicilor stomatologi. Medicul este ajutat de faptul că pacientul se prezintă pentru un motiv precis, care-l interesează direct, de regulă durerea.

Ginotti, Grieder, și Springob (1972) au clasificat motivările astfel:

- Durere
- Funcție
- Estetică
- Acceptarea sinelui
- Presiunea familial sau social (halitoza)
- Căutarea unui statut social
- Frica de edentație

Starea psiho-emoțională a pacientului stomatologic este influențată de factori:

- Primari (impulsuri involuntare și alte particularități caracteristice fiecărei persoane)
- Secundari
 - o trăirea unei experiențe de tratament doli
 - o lipsa informației despre procedura de tratament și metodele de analgezie
 - o anturajul cabinetului stomatologic
 - o personalul medical și modul acestuia de a aborda problema cu care se confruntă pacientul

Baza motivațională trebuie să fie preferențială în activitatea medicală.

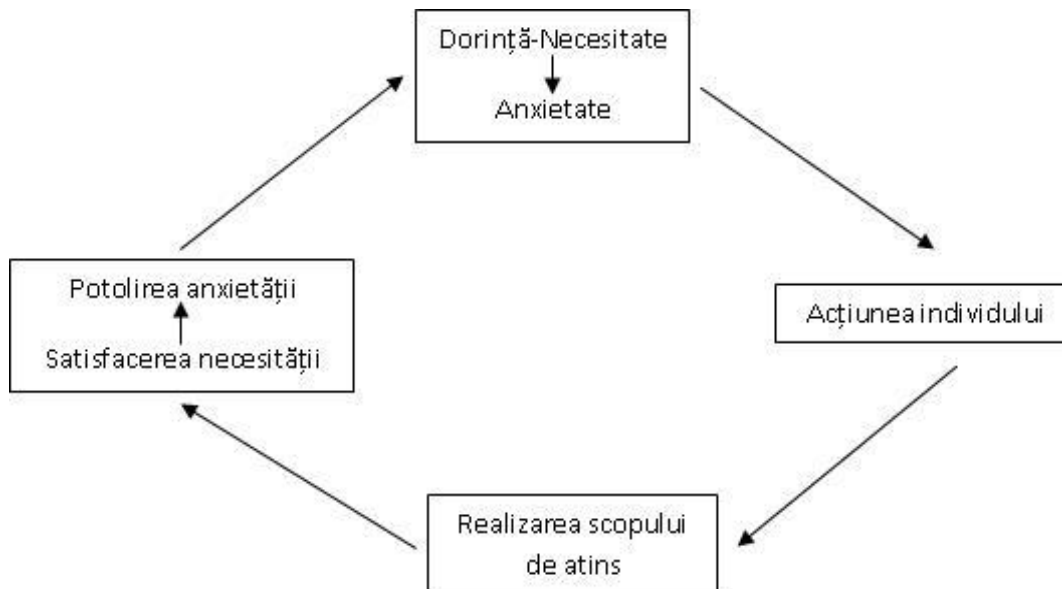

Fig. 1. Ciclul motivației după Derbyshire

În relația de colaborare medic-pacient sunt implicate două persoane cu statut social diferit, cu cerințe și așteptări diferite, iar stomatologul este acela care trebuie să realizeze o legătură de colaborare cu pacientul favorizând o relație armonioasă pe baza apropierii psihice a acestuia. Nu putem aborda pacienții ignorând aspectele psihologice ale comportamentului lor, plus la aceasta în cabinet personalitatea acestuia este presată de împrejurări ceea ce îngreuiază cunoașterea tendințelor comportamentale reale.

Pentru stabilirea unui contact eficient cu pacientul și motivarea acestuia la tratament stomatologic, medicul trebuie să întrunească anumite condiții:

- Prin iscusință, pricepere, să reușească stabilirea unui bun contact cu pacientul
- Menținerea climatului psihic format în cursul tratamentului, oricât de neplăcut ar fi acest tratament pentru pacient
- Rolul educativ, prin conversație în jurul actului investigator și terapeutic, prin explicarea necesității unor intervenții
- Ambianță plăcută și posibilitatea de a oferi “intimidate” tratamentului
- Tehnici sigure de control a durerii și anxietății.

Neliniștea și anxietatea pacienților cauzată de suferințe pot fi stăpânite prin sedare, care poate fi obținută cu ajutorul substanțelor chimice (sedative-hipnotice, psihosedative, antihistaminice, analgezice narcotice, terapia combinată), sau prin inhalarea agenților volatili (protoxid de azot, methoxyfluran). Cu scopul de a controla percepția durerii, de a tranchiliza și de a diminua grețurile s-au propus combinații de tranchilizante și analgezice. La ora actuală nici o combinație nu e acceptată ca fiind cea mai bună. Proporția diferitor componente variază după tipul pacientului ce trebuie premedicat și după gradul sedării necesare (RIPA și BARENIE, 1984).

Sedarea conștientă cu Methoxyfluran e benefică pentru stomatologi deoarece conferă comoditate și relaxare pacientului. Methoxyfluranul modifică reacția la durere, ridicând pragul de reacție al pacientului, ceea ce duce la relaxarea acestuia și la cooperarea cu medicul în cursul tratamentului stomatologic. Methoxyfluranul este un analgezic cu potențial scăzut în intervențiile în care durerea tisulară e intensă (pulpite) și de aceasta trebuie însoțit de anestezie locală. Drept exemplu de comparare, HEFT (1984) a arătat că analgezie cu protoxid de azot 33% reduce intensitatea dar nu și experiența dezagreabilă a senzației dureroase pulpare.

Obiective

1. Tratatamentul indolor al cariilor și pulpitelor
2. Alegerea premedicației în dependență de intervenție și starea pacientului
3. Utilizarea inhalatorului Pentrox[®] (Methoxyfluran) în scop de premedicație și analgezie
4. Analizarea adresabilității posttratament

Material și metode de cercetare

Pe parcursul studiului au fost tratați 54 pacienți (64 cazuri carie, 22 pulpită)

Tehnicile de analgezie aplicate:

- Prin injectare
- Inhalatorie (Methoxyfluran, PENTHROX)
- Mixtă

Pentru determinarea gradului de percepție a durerii a fost folosit chestionarul McGill și scara gradată în care pacientul singur indică gradul durerii la fiecare etapă de tratament.

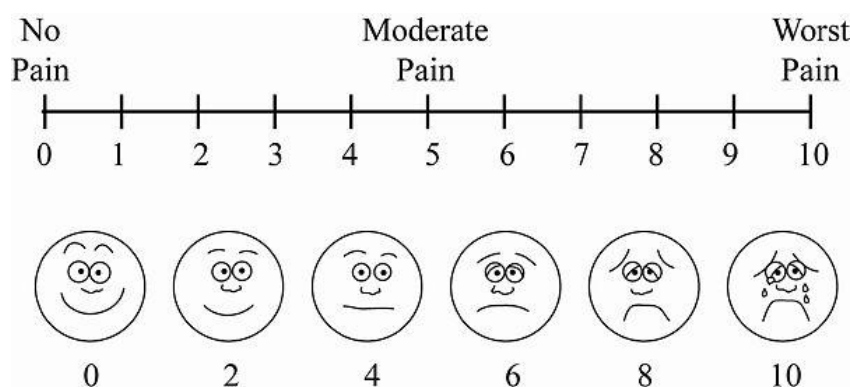

Fig.2 Scara McGill

Rezultate

Conform chestionarelor completate de către pacienți pe parcursul tratamentului, pentru fiecare grup am analizat:

- gradul de percepție a durerii
- gradul de satisfacție de intervenția stomatologică
- adresabilitatea posttratament

Percepția durerii

În tratamentul cariei dentare de orice profunzime conform scării gradate McGill, gradul de percepție a durerii a fost în limitele 0-2 atât pentru tehnica de analgezie prin injectarea substanței anestezice, cât și în cea inhalatorie cu Methoxyfluran. În cazul pulpitelor tehnica prin injectare a oferit aceleași date pentru durere (0-2), pe când în metoda inhalatorie datele au fost în limitele 4-8 și pentru a readuce pacientul la gradul 0, a apărut necesitatea de a combina analgezia inhalatorie cu injectarea intrapulpară a unei cantități mici de anestezie.

Gradul de satisfacție

Injectarea substanței anestezice: pacienții au fost satisfăcuți de rezultat, dar au avut o oarecare fobie în momentul când au fost informați de necesitatea injectării și în chestionare au menționat că ar obta pentru o altă tehnică nu atât de invazivă, plus la aceasta toți au menționat discomfortul posttratament din cauza persistenței efectului anestezic regional.

Analgezia prin inhalare de Methoxyfluran: pacienții au fost satisfăcuți de rezultat, faptul că ei singuri își pot doza cantitatea de analgezic le-a conferit încredere, control asupra propriilor senzații și lipsa emoțiilor. Conform chestionarelor majoritatea pacienților din această grupă au menționat că ar mai utiliza această tehnică de analgezie și o vor recomanda și altora.

Adresabilitatea

Conform chestionarelor, la pacienții din grupul cu analgezie inhalatorie a fost observată o creștere a numărului de vizite.

Discuții

Preparatul Pentrox[®] pe bază de Methoxyfluran a fost tolerat bine de către pacienți și recomandat ca ceva nou și eficient în cazul fricii de anestezie prin injecție deoarece efectele adverse datorate anesteziei nu au fost prezente, ceea ce a oferit un confort în plus pacienților. Etapa premedicației a fost exclusă, administrarea preparatului Methoxyfluran (Inhalatorul Pentrox[®]) la începutul tratamentului a constituit premedicație+analgezie. Astfel am reușit de a crește gradul de încredere a pacienților față de medicul stomatolog și intervenția stomatologică propriu-zisă, iar prin aceasta ne-am atins scopul principal și anume MOTIVAREA pacienților și creșterea gradului de adresabilitate. Având dovada că există o varietate de remedii de control a durerii, pacienții au revenit în cabinet pentru a mai trata și alte afecțiuni dentare cornice care erau adesea amânate. La vizitele ulterioare pacienții au fost mai cooperanți în vederea stabilirii planului de tratament, au acceptat orice tip de analgezie, iar cei care anterior din motive psihologice solicitau anestezie chiar pentru intervențiile minore, au acceptat și tratament fără anestezie.

Concluzii

Statusul psihoemoțional al pacienților poate duce în eroare medicul stomatolog, adesea se recurge la metoda de analgezie prin injecția soluției anestezice chiar și la procedurile minore (carie superficială, detartraj, pansamente). Metoda de analgezie inhalatorie a dovedit faptul că pacienții necesită un stimul pentru a trece pragul de fobie față de procedura stomatologică. Dovada că orice durere poate fi controlată conferă pacientului încredere și cooperare cu medicul în timpul tratamentului.

Bibliografie

1. Burlibașa C., Timoșca G. "Chirurgie buco-maxilo-facială" București 1983 p.51-104
2. Ghicavii V., Sîrbu S., Bacinschi N., Șcerbatiuc D. "Farmacoterapia afecțiunilor stomatologice" Chișinău 2002 p.5-78
3. Grivu O., Podariu A., Băilă A., Pop I. "Prevenția în stomatologie" Timișoara 1995 p.120-145, 252-262
4. Nicolau G., Terehov A., Năstase C., Nicolaiciuc V. "Odontologie practică modernă" Chișinău 2010 p.163-169
5. Nicolae Gănuță, Ion Canavea "Anestezia în chirurgia maxilo-facială și stomatologie"; București 2009 p. 19-33, 229-249
6. Carmen Vicol, Maria Voroneanu, C.Budacu UMF"Gr.T.Popa" Iași "Valoarea metodelor alternative de preanestezie în chirurgia orală de ambulator" Medicina stomatologică. Ianuarie 2007
7. Скрипникова Т. «Причины малоэффективного местного обезболивания» ДентАрт № 1. 2001;
8. Methoxyflurane. [Revised September 2007]. In: eTG complete [CD-ROM]. Melbourne: Therapeutic Guidelines Ltd, March 2010.
9. Babl F, Barnett P, Palmer G, et al. A pilot study of inhaled methoxyflurane for procedural analgesia in children. Paediatr Anaesth 2007;17:148–53.
10. Firn S. Methoxyflurane analgesia for burns dressings and other painful ward procedures in children. Br J Anaesth 1972;44:517–22.
11. Medical Developments International Ltd. Pentrox (methoxyflurane) inhalation. Product information, May 2009.